GIKIL DOO Lukavac

Željeznička br: 1
BOSNA I HERCEGOVINA

Sarajevo, 22.04. 2013.

Istorijat GIKIL-a

- 1952. godine puštena u rad prva koksara u BiH i regionu, a zatim Fabrika Đubriva i ostale Fabrike.

- Kompanija je radila pod imenom KHK Lukavac sve do izbijanja rata 1992.godine kada prestajekompletna proizvodnja.

- GIKIL formiran kao preduzeće 2004 godine kao kompanija u mješovitom vlasništvu između Englesko-Indijske korporacije GSHL i Vlade TK (51%:49%), kako i danas egzistira

- GIKIL je danas svjetski respektabilna kompanija u proizvodnji koksa primarno orjentisana na izvoz svojih proizvoda na zahtjevno svjetsko tržište

Objekti GIKIL-a

Baterija 5

Fabrika Energana

FABRIKA KATRANA

Fabrika Đubriva

Fabrika AMK

GIKIL-osnovne informacije

Procesi koji se u GIKIL-u koriste prilikom proizvodnje su: suha destilacija kamenog uglja, frakciono izdvajanje supstanci koje su u sastavu koksnog gasa, konverzija butana.

Trenutan broj zaposlenih u GIKIL-u je 998 radnika.

Strateški značaj kompanije

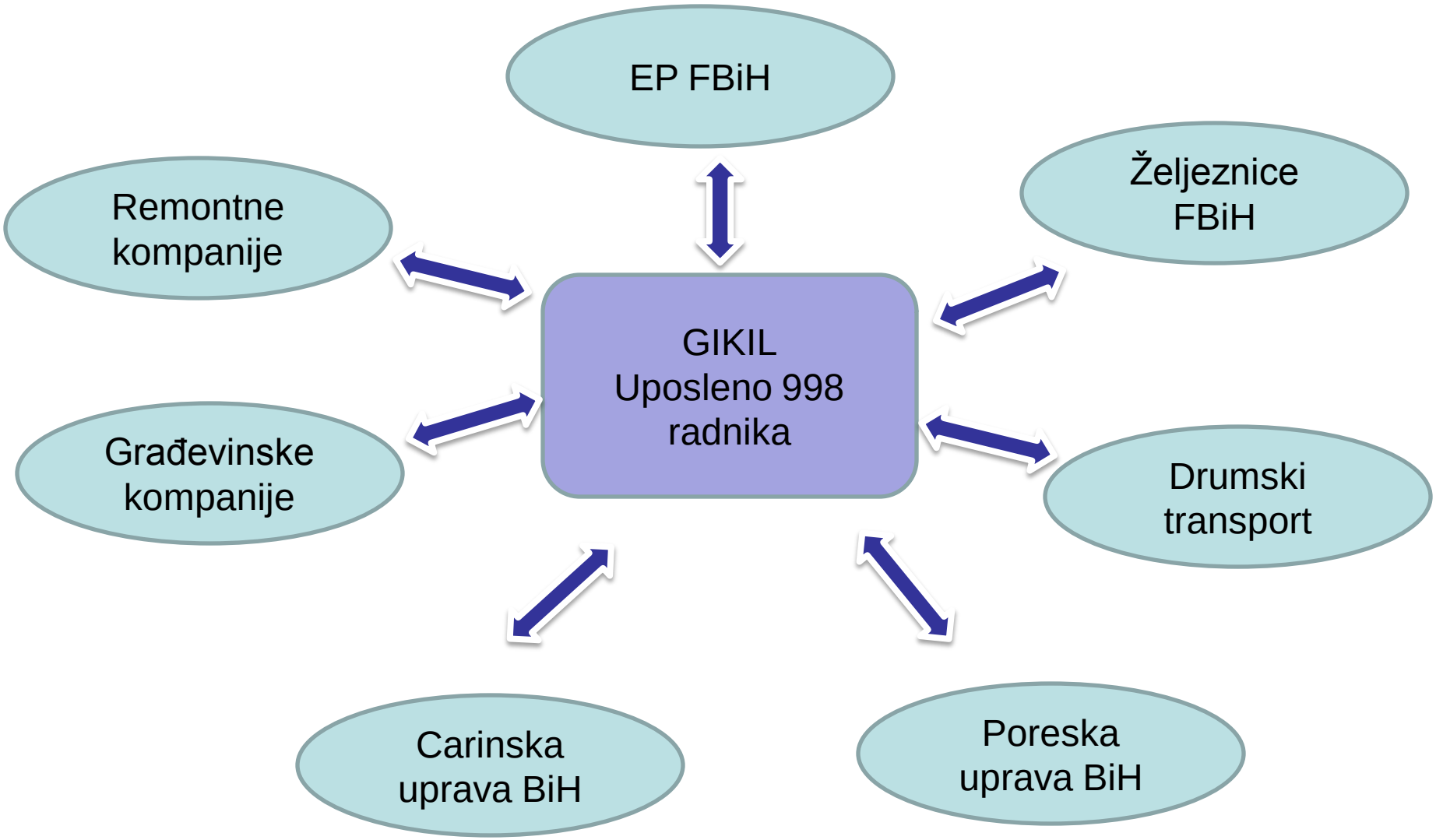

GIKIL-TPM

- TPM-totalno produktivno održavanje je sisitem koji se u GIKIL-u sprovodi od 2004.godine kada je oformljen TPM sekretarijat.
- TPM ima 10 stubova od kojih je jedan SHE stub koji se bavi pitanjima sigurnosti zdravlja i okoline.
- Na tom polju su urađeni mnogi projekti i unapređenja po pitanju zaštite vodeći računa da sve aktivnosti budu usklađene sa zakonskim normativima BiH.

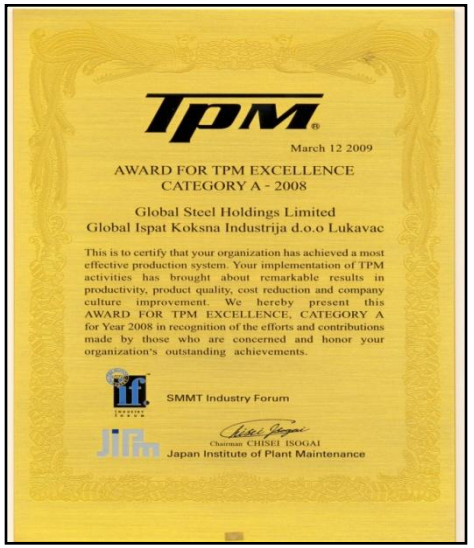

Strateški značaj kompanije

Najmenadžer 2011.godine u BiH

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA
SARAJEVO

Broj: UP-I/05-23-136-1/09-DĐ
Sarajevo, 24.01.2012.

OKOLIŠNA DOZVOLA
ZA „GLOBAL ISPAT KOKSNA INDUSTRIJA“ d.o.o.
ZA PROIZVODNJU KOKSA, HEMIJSKIH PROIZVODA I ENERGIJE
LUKAVAC
Željeznička 1

Sarajevo, januar 2012.

3. 2. Upravljanje

3.2.1. *Operator će imati jednog zaposlenog Menadžera za zaštitu okoliša odgovarajućeg obrazovanja i prakse koji će biti određen kao odgovorna osoba. Menadžer za zaštitu okoliša biće dostupan u svako doba rada ukoliko drugačije nije pismeno određeno od strane ministarstva.*

Zadatak: Odrediti Menadžera za okoliš.

3.2.3. Svi zaposleni će biti detaljno upoznati sa onim aspektima uslova sadržanih u dozvoli koji se odnose na njihove radne obaveze, biće im obezbeđena odgovarajuća obuka i kopije instrukcija za rad sa ciljem uspešnijeg ispunjenja njihovih obaveza.

3.3. Sistem upravljanja okolišem

3.3.1. Operator će uspostaviti i održavati sistem za upravljanje okolišem (SUO) koji će ispunjavati zahtjeve dozvole. SUO će sadržati procjenu svih faza aktivnosti u postrojenju i pregled svih opcija za čistije tehnologije i čistiju proizvodnju, redukciju i minimizaciju otpada i uključiti će, kao minimum, uslove 3.3.2 do 3.3.13 ove dozvole .

3.3.2. Nosilac dozvole će pripremiti listu dugoročnih i kratkoročnih ciljeva za period od najmanje 5 godina. Lista će sadržati rokove za ostvarivanje postavljenih ciljeva koji će zadovoljiti zahtjeve nadležnog organa, a dostavlja se u roku od 6 mjeseci od izdavanja ove dozvole. Lista se revidira – inovira jednom godišnje, a dopune se dostavljaju nadležnom organu na odobravanje kao dio Godišnjeg izveštaja o stanju okoliša operatora.

3.3.3. Program upravljanja okolišem (PUO)

U roku od osam mjeseci od dana izdavanja ove dozvole operator će uspostaviti i dalje održavati PUO uključujući i vremenski raspored ostvarivanja ciljeva i zadataka. PUO će biti dio Godišnjeg izveštaja o stanju okoliša, a nadležni organ će ga odobriti prije njegove realizacije.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.3.4. PUO uključuje u sebe

a) odgovornost za kratkoročne i dugoročne ciljeve i zadatke u ostvarenju zaštite okoliša,
b) sredstva kojima se zadaci mogu izvršiti;
c) vrijeme u kojem se zadaci trebaju izvršiti.
d) izvještavanje o programu

3.3.5. Sastavni dio godišnjeg izveštaja o okolišu je Izvještaj o ostvarenju planiranih ciljeva i zadataka. Ovaj izveštaj se čuva najmanje sedam godina i dostupan je inspekciji, ovlaštenim licima nadležnog organa i svim zainteresiranim.

3.3.6. Registar o postrojenjima i zagađivanjima (RPZ)
Supstance koje treba uključiti u RPZ su sastavni dio okolišne dozvole, a u skladu su sa listom definisanom u Pravilniku o registru ispuštanja i prijenosu zagađujućih materija iz pogona. RPZ mora biti u saglasnosti sa važećim uputstvom koje je objavio nadležni organ. **Najkasnije 12 mejseci od izdavanja ove dozvole, nosilac dozvole će u saradnji sa nadležnim organom odrediti spisak materija – supstanci koje će biti uključene u RPZ i metodologiju određivanja tih supstanci.**

3.3.7. Dokumentacija

Nosilac dozvole će uspostaviti i održavati dokumentaciju o upravljanju okolišem u skladu sa zahtjevima nadležnog organa. Nosilac dozvole će dostaviti kopiju dozvole svakoj osobi čiji su radni zadaci u vezi sa bilo kojim uslovom iz ove dozvole.

3.3.8. Korektivne mjere

Nosilac dozvole će uspostaviti procedure o preduzimanju korektivnih mjera u slučaju da se određeni uslovi ove dozvole ne ispunjavaju. Biće utvrđene odgovornosti i ovlašćenja za iniciranje istraga i korektivnih mjera u slučaju pojave odstupanja od uslova iz ove dozvole.

3.3.9. Obuka

Nosilac dozvole će uspostaviti procedure za određivanje potrebe za obukom i sprovesti odgovarajuću obuku za sve zaposlene čiji rad može imati značajnog uticala na okoliš. Zapisnici o obuci će biti na raspolaganju inspektoru. Zaposlenici koji izvršavaju specifične zadatke će biti kvalifikovani odgovarajućim obrazovanjem, obukom i iskustvom.

3.3.10.Odgovornosti

Nosilac dozvole će obezbjediti dostupnost odgovornog lica u svakom trenutku rada postrojenja. Odgovorno lice će biti ovlašteno i dostupno za susret sa ovlaštenim licem iz ministarstva ili inspektorata.

3.3.11.Komunikacije

Nosilac dozvole će uspostaviti sistem po kome javnost može dobijati informacije o karakteristikama vezanim za okoliš u svako razumno doba. Ovaj program će biti upućen na odobrenje nadležnom organu u roku od 6 meseci od izdavanja ove dozvole.

3.3.12.Održavanje

Operator će uspostaviti i sprovoditi program održavanja čitavog postrojenja i odgovarajuće pridružne opreme GIKILa koja ima ili može imati uticaja na okoliš na bazi dosadašnjeg iskustva i instrukcija proizvođača/dobavljača opreme. Odgovarajući zapisnici i rezultati mjerenja će biti pohranjeni kod operatora i poslužiće kao podrška programu održavanja. Operator će jasno locirati odgovornosti personala u vezi planiranja, upravljanja i izvršavanja svih aspekata ovog programa (vidi uslov 3.4.3)

3.3.13.Godišnji izvještaj

Nosilac dozvole je dužan da svake godine nadležnom organu dostavi Godišnji izvještaj o stanju okoliša. Rok za dostavljanje prvog takvog izveštaja je 18 mjeseci od izdavanja ove dozvole. Ovaj izvještaj, kao minimum, treba da uključi informacije navedene u „Sadržaj izvještaja o stanju okoliša“.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3. 4. Infrastruktura

3.4.1. Nosilac dozvole će uspostaviti i održavati svu infrastrukturu u vezi sa ovom dozvolom u skladu sa uslovima iz ove dozvole. Infrastruktura u vezi sa zahtjevima koji se moraju ispunjavati a koji su specificirani u zahtjevu za izdavanje okolišne dozvole a nije navedena u okolišnoj dozvoli, biće uspostavljena kako je opisano u zahtjevu. U roku od 3 mjeseca operator će postaviti informacionu tablu postrojenja tako da bude čitljiva, postavljena izvan glavne kapije postrojenja. Tabla treba da ima dimenzije najmanje 1200x700 mm. Tabla treba jasno da prikazuje: ime instalacije i telefonski broj; normalno radno vrijeme, ime nosioca dozvole; telefonski broj za kontakt u slučaju hitnosti izvan radnog vremena; broj dozvole i mjesto gde se mogu dobiti informacije o postrojenju.

3.4.2. Nosilac dozvole će na svim emisionim tačkama urediti mjesta za uzorkovanje ili opremu za monitoring uključujući i uređaje za skupljanje podataka ili komunikaciju kakve će zahtijevati nadležni organ.

3.4.3. Nosilac dozvole će obezbediti siguran pristup svim tačkama za uzorkovanje i monitoring na lokaciji kao i onima izvan lokacije, prema zahtjevima nadležnog organa.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.4.4. U roku od 3 mjeseca od dana izdavanja ove dozvole, operator će nadležnom organu dostaviti program za ispunjenje uslova iz ove tačke na odobrenje. Program mora biti u cijelosti realiziran u roku od 30 mjeseci od dana odobrenja. (tankvane)

3.4.5. Površine na kojima su rezervoari i/ili burad moraju biti nepropusne i otporne na materijal koji se skladišti Sva područja sa rezervoarima i/ili buradima moraju, kao minimum biti ograđena lokalnim ili udaljenim tankvanama sa zapreminom jednakom ili većom od veće vrijednosti od:
3.4.6. 110% kapaciteta najvećeg rezervoara koji gravitiraju kadi (tankvani) ili
3.4.7. 25% zbira kapaciteta svih rezervoara koji gravitiraju datoj kadi (tankvani)
3.4.8. Sva drenaža iz ograđenog prostora mora biti usmjerena na bezbjedno skupljanje i odlaganje. Svi dovodni i odvodni priključci, ventili, ventilacioni izlazi i mjerni uređaji moraju biti unutar ograđenog prostora. Sve tankvane će biti testirane na oštećenost i vodonepropusnost najmanje svake tri godine.

3.4.9. Nosilac dozvole će imati na lokaciji odgovarajuću količinu apsorbensa koji će apsorbovati sva isticanja iz postrojenja.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.4.11. U roku od 6 mjeseci od izdavanja ove dozvole nosilac dozvole će izraditi ocjenu rizika kako bi se utvrdilo je li potrebno zadržavanje vode od gašenja požara.

3.4.12. Ukoliko se ustanovi da rizik postoji, nosilac dozvole će uraditi program upravljanja rizikom koji će biti dostavljen nadležnom organu na odobrenje. Program će biti u cijelosti primijenjen u roku od šest (6) mjeseci od dana izvešća o odobrenju.

3.4.13. U krugu postrojenja ne smije biti nesređenog građevinskog šuta, a saobraćajnice će se održavati tako da se ne izaziva emisija prašine.

3.4.14. Sve transportne trake na otvorenom prostoru bez obzira na brzinu i one u zatvorenom sa brzinom jednakom ili većom od 3 m/s moraju biti oklopljene.

3.5. Potrošnja vode i drugih materijala i energenata

3.5.1. U roku od jedne godine od izdavanja ove dozvole, operator će sprovesti audit energetske efikasnosti.

3.5.2. Operator će identifikovati sve mogućnosti poboljšanja energetske efikasnosti, a preporuke će biti uvrštene u ciljeve i zadatke iz uslova ove okolišne dozvole.

3.5.3. Operator će identifikovati mogućnosti za redukciju količine upotrijebljene vode. Operator je dužan u skladu sa okolišnom dozvolom dostavljati nadležnom organu detaljni izvještaj o učinjenim mjerama i prijedlozima o smanjenju upotrijebljene vode i ispuštenja otpadnih voda.

3.5.4. Operator će napraviti procjenu efikasnosti korištenja sirovina u svim procesima, sa posebnom pažnjom na redukciju količine otpada koji nastaje.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.7.10. U roku od 6 mjeseci od dana izdavanja ove dozvole, operator će pripremiti i predati nadležnom organu na odobrenje Plan za upravljanje organskim rastvaračima.

3.7.11. U roku od 6 mjeseci od izdavanja ove dozvole, nosilac dozvole će pripremiti i predati nadležnom organu na odobrenje program za identifikaciju, monitoring i smanjenje fugitivnih emisija u vazduh. Program treba kao minimum sadržavati: Inventar fugitivnih emisija u instalaciji, tip mjerenja i procjena (sa naznačenim granicama detekcije) frekvenciju mjerenja (najmanje dva puta godišnje u približno jednakim intervalima), komponente koje treba provjeravati (transport, skladištenje, sistem haubi, rezervoare, kontrolne ventile, toplotne izmenjivače, reaktore, konektore, flanše) detaljan prijedlog za smanjenje emisija. Program treba biti potpuno primijenjen u roku od 6 mjeseci od dana odobrenja. Ovaj program treba uključiti u Program za upravljanje okolišem.

3.7.12. Nosilac dozvole će obezbjediti da se aktivnosti na lokaciji odvijaju tako da emisije u vazduh i (ili) miris ne prouzrokuju značajnije pogoršanje okoliša izvan granica postrojenja.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.7.13. U roku od 12 mjeseci od izdavanja ove dozvole, operator će izraditi model disperzije zagađujućih materija u zrak. Modelom će biti obuhvaćen period od najmanje 3 godine, a biće izrađen na godišnjem nivou. Model disperzije će obuhvatiti sledeće supstance:

- ***PM 10 - prizemna koncentracija i ukupna depozicija (g/m³ i mg/m² dan)***
- ***SO_2 - prizemna koncentracija***
- ***NO_x - prizemna koncentracija***
- ***CO - prizemna koncentracija***
- ***H_2S - prizemna koncentracija***

3.9. Emisije u vode

3.9.2 Emisije u površinske vode

3.9.2.1 Niti jedna emisija u površinskim vodama ne smije premašiti GVE navedenu u tačci 3.10 interpretirane prema uslovu 3 u ovoj dozvoli.

3.9.2.2 Neće biti drugih značajnijih emisija u površinskim vodama osim onih navedenih u tačci 3.10.

3.9.2.3. Nosilac dozvole će vršiti dnevnu vizuelnu inspekciju ispuštanja u površinske vode. Zapis o ispekciji će biti pohranjen i dostupan za inspekciju nadležnom organu.

3.9.2.4 U roku od 4 mjeseca od datuma izdavanja ove dozvole, operator će izraditi plan za smanjenje emisija kiselih voda iz postrojenja AMK i dostaviti ga ministarstvu na odobrenje. Plan mora biti u potpunosti realizovan u roku od 18 mjeseci nakon odobrenja.

3.11. Emisije buke

3.11.5. Nosilac dozvole će predložiti frakvenciju, metodologiju, vrijeme mjerenja u roku od 3 mjeseca od dana izdavanja ove dozvole. Dokumentacija o uslovima i rezultatima mjerenja biće na raspolaganje za inspekciju od strane nadležnog organa u svako doba. Zbirni izvještaj sa ovim zapisnicima biće dio Godišnjeg izjveštaja o okolišu.

3.12. Otpad

3.12.5. U roku od 6 mjeseci od dana izdavanja ove dozvole, operator će dostaviti kopije ugovora sa ovlaštenim firmama bez finansijskih detalja o preuzimanju i zbrinjavanju otpada prema tabelama 3.11.1 i 3.11.2..

3.12.12.GIKIL mora imati pismenu potvrdu o prihvatanju i odlaganju/preradi svake pošiljke van lokacije.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.12.14. GIKIL mora posjedovati podatke o svim odbijenim isporukama

3.12.15. GIKIL mora posjedovati detalje o svim odobrenim mješanjima otpada prema uslovu o dozvoljenom miješanju opasnog otpada iz jedne kategorije sa opasnim otpadom iz druge kategorije.

3.12.16. Kopiju dokumentacije o upravljanju otpadom treba poslati ministarstvu kao dio Godišnjeg Izveštaja o stanju okoliša.

3.12.17. U roku od 3 mjeseca od dana izdavanja ove dozvole, nosilac dozvole će izraditi plan odlaganja mulja sa filter stanice i dostaviti ga Ministarstvu na odobrenje. Plan će biti u potpunosti realizovan u roku od 6 mjeseci nakon odobrenja.

3.12.18 U roku od 16 mjeseci od dana izdavanja ove dozvole nosilac dozvole će izvršiti kompletnu zamjenu transformatorskog ulja koje sadrži polilhlorirane bifenile (PCB) sa odgovarajućim uljem bez PCB. Zamjenjeno ulje će biti zbrinjeno kao opasni otpad predavanjem ovlaštenoj firmi za zbrinjavanje opasnog otpada.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

Tabela 3.13.1 Plan mjera za usaglašavanje

Red. Br	A K T I V N O S T I	Rok za sprovođenje (dd. mm.gg)
1	Rekonstrukcija skladišta opasnog otpada	31.12.2013
2	Tretman otpadnih voda u cjelini	31.12.2015
3	Tretman gasova iz skrubera i destilacije AMK	31.12.2015
4	Tretman kiselih voda iz AMK	31.05.2014
5	SCR za gasove iz proizvodnje azotne kiseline	31.12.2014
6	Ugradnja cjevnog reaktora za CAN	31.12.2015
7	Tretman voda iz azotare	31.12.2014
8	Ugradnja vrećastih filtera na SU1/2 i SU3	31.12.2013
9	Predtretman ulaznih voda	31.12.2012
10	Monitoring emisija u zrak u energani	31.12.2014
11	Rekonstrukcija sistema za otprašivanje u pripremi uglja	31.12.2013
12	Rekonstrukcija sistema za otprašivanje u separaciji koksa	31.12.2014
13	Otsumporavanje koksnog gasa	31.12.2015
14	Zatvaranje transportnih traka	31.12.2014
15	Sanacija taložnog bazena na skladištu uglja	31.12.2013
16	Otprašivanje sistema za gašenje koksa	31.12.2014
17	Besprašinsko istiskivanje koksa	31.12.2015
18	Zaptivanje usponskih kolona	31.12.2013
19	Haube i filter na koksnoj bateriji	31.12.2015
20	DeNOx na dimnjaku koksne baterije	31.12.2016

3.14. Monitoring

3.14.1 Nosilac dozvole će vršiti uzorkovanje, analize, mjerenja, ispitivanja, održavanje i kalibraciju opreme u skladu sa Pravilnikom o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Sl. novine F BiH“ 12/05), Pravilnikom o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih tvari za vode koje se nakon pročišćavanja iz sistema javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik („Sl. novine F BiH“ br 50/07),

- **Monitoring emisija u zrak**
- **Monitoring ispuštanja u površinske vode**
- **Opći uvjeti za vođenje monitoringa**

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.17.1.1.: **SW1 – Obodnu kanal**

PARAMETAR	UČESTALOST MONITORINGA	METOD ANALIZE
Protok (m^3/h)	Kontinuirano	mjerni kanal, transmiter, pisač
pH	Kontinuirano	elektrohenijska sonda, transmiter, pisač
temperatura (°C)	Kontinuirano	mjerna sonda, pisač
toksicitet	12 puta godišnje	Dafnia magna >50%
m – alkalitet	12 puta godišnje	
p - alkalitet	12 puta godišnje	
ukupni alkalitet	12 puta godišnje	
KPK	12 puta godišnje	spektrofotometrijska metoda
BPK_5	12 puta godišnje	elektrometrijski ili Winkler metoda, metoda razblaženja, inkubacija 5 dana na 20°C
suspendovane materije	12 puta godišnje	gravimetrijski, filtriranje kroz filter pora 0,45 μm oksidacija sa kalijum dihromatom
amonijak (NH_3)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
nitrati (NO_3)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
nitriti (NO_2)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
ukupni azot	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, TN aparatura
ukupni fosfor	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
sulfati (SO_4)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
hloridi (Cl)	12 puta godišnje	volumetrijska, ionselektivna elektroda, IC
fenoli	12 puta godišnje	HPLC
cijanidi	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, ionselektivna elektroda
PAH (poliaromatski hidrokarboni)	12 puta godišnje	gas hromatografija(GC)/HPLC
ukupna ulja i masti	12 puta godišnje	IR spektrofotometrija, gravimetrijska
benzen, toluen, ksilen	12 puta godišnje	gasna hromatografija

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.17.1.1.: **SW2 – Fabrika đubriva**

PARAMETAR	UČESTALOST MONITORINGA	METOD ANALIZE
Protok (m^3/h)	Kontinuirano	mjerni kanal, transmiter, pisač
pH	Kontinuirano	elektrohemijska sonda, transmiter, pisač
temperatura (°C)	Kontinuirano	mjerna sonda, pisač
toksicitet	12 puta godišnje	Dafnia magna >50%
m – alkalitet	12 puta godišnje	
p - alkalitet	12 puta godišnje	
ukupni alkalitet	12 puta godišnje	
KPK	12 puta godišnje	spektrofotometrijska metoda
BPK_5	12 puta godišnje	elektrometrijski ili Winkler metoda, metoda razblaženja, inkubacija 5 dana na 20°C
suspendovane materije	12 puta godišnje	gravimetrijski, filtriranje kroz filter pora 0,45 μm oksidacija sa kalijum dihromatom
amonijak (NH_3)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
nitrati (NO_3)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
nitriti (NO_2)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
ukupni azot	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, TN aparatura

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

3.17.1.1.: **SW3 – Filter stanica**

PARAMETAR	UČESTALOST MONITORINGA	METOD ANALIZE
Protok (m^3/h)	Kontinuirano	mjerni kanal, transmiter, pisač
pH	Kontinuirano	elektrohenijska sonda, transmiter, pisač
temperatura (°C)	Kontinuirano	mjerna sonda, pisač
toksicitet	12 puta godišnje	Dafnia magna >50%
m – alkalitet	12 puta godišnje	
p - alkalitet	12 puta godišnje	
ukupni alkalitet	12 puta godišnje	
KPK	12 puta godišnje	spektrofotometrijska metoda
BPK_5	12 puta godišnje	elektrometrijski ili Winkler metoda, metoda razblaženja, inkubacija 5 dana na 20°C
suspendovane materije	12 puta godišnje	gravimetrijski, filtriranje kroz filter pora 0,45 μm oksidacija sa kalijum dihromatom
ukupni azot	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, TN aparatura
sulfati (SO_4)	12 puta godišnje	spektrofotometrijska, IC
hloridi (Cl)	12 puta godišnje	volumetrijska, ionselektivna elektroda, IC

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

4. Evidencija i izvještavanje nadležnih organa

4.1. Nosilac dozvole će izvještavati Federalno ministarstvo okoliša i turizma o prikupljenim podacima na način kako je to propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Sl. novine F BiH“ br 82/07). Izvještaji trebaju biti **poslani najkasnije do 30. 06. tekuće godine za predhodnu godinu izvještavanja.**

4.2. Operator će čuvati zapise o svim uzorkovanjima, mjerenjima, ispitivanjima, kalibracijama i održavanju opreme za monitoring prema zahtjevima dozvole.

4.3. Operator će sastaviti i čuvati zapisnik o svakom incidentu koji može uticati na normalan rad i mogao bi predstavljati opasnost za okoliš.

4.4. Operator će sastaviti zapisnik o svakom prigovoru koji se tiče okoliša, a u vezi sa radom postrojenja. Svaki zapisnik će sadržavati podatke o vremenu i datumu prigovora, imenu prigovarača i prirodi prigovora. Operator će također čuvati kopiju odgovora na svaki prigovor. U toku narednog mjeseca nakon prigovora, operator će dostaviti izvještaj o prigovoru/prigovorima nadležnom organu. Sažetak prigovora će biti uključen u GIO.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

4.5 Forma zapisnika mora biti u skladu sa zahtjevima Ministarstva. Zapisnici se moraju čuvati na lokaciji najmanje 6 godina i moraju biti dostupni inspekciji.

4.6.Izvještaje o svim zapisima, uzorkovanjima, mjerenjima, analizama, kalibracijama i održavanju, kao što je navedeno u Tabeli 4.1 Frekvencija i rokovi izvještavanja nadle žnim organima Dokumentovanje i izvještavanje Nadležnom organu, treba dostavljati najkasnije 15 dana od dana relevantne aktivnosti.

4.7. Ukoliko Nadležni organ zatraži, operator će informacije o okolišu a u vezi sa ovom dozvolom dostavljati i elektronskim putem u kompjuterski sistem nadležnog organa.

4.8. Svi izvještaji moraju biti potpisani od strane menadžera za zaštitu okoliša GIKIL-a.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

Tabela 4.1. Frekvencija i rokovi izvještavanja nadležnim organima

Izveštaj	Učestalost izveštavanja	Datum podnošenja izveštaja
Monitoring emisija u zrak[1]	Dva puta godišnje	30 Jun i 31 Decambar
Monitoring emisija u vode[2]	12 puta godišnje	Svaki mjesec
Izvještaj o izvršenim mjerenjima tereta zagađenja otpadnih voda izraženih preko EBSa[2]	U roku od 30 dana od dana izvršenih mjerenja, a jednom u 2 godine	30 dana nakon izvršenih mjerenja, svake druge godine
Prigovori (ako ih ima)	Jednom mjesečno	Do 15 u mjesecu za prethodni mjesec
Prijedlog za registar emisija zagađujućih materija	Jednom godišnje	30 Jun (za predhodnu godinu)
Program za pregled buke	Jednom godišnje	31 Decembar
Pregled količina nastalog[3] otpada	Jednom godišnje	15 Mart za prethodnu godinu
Program za upravljanje životnom sredinom sa dodatkom o ciljevima i zadacima	Jednom godišnje	31 Decembar
GIO	Jednom godišnje	15 Mart za prethodnu godinu

4.11. Sadržaj godišnjeg izvještaja o okolišu

Sadržaj Godišnjeg Izvještaja o okolišu
Program za upravljanje okolišom – izvještaj
Registar emisije zagađujućih materija – izvještaj za posljednju godinu
Registar emisije zagađujućih materija – prijedlog za tekuću godinu
Zbirni izvještaj o rezultatima pregleda buke
Rezime monitoringa životne sredine
Rezime monitoringa buke
Rezime o incidentima
Izvještaj o testiranju rezervoara i cjevovoda
Rezime izvještaja o auditu energetske efikasnosti uključujući izvještaj o efikasnosti sagorjevanja za svaki kotao u postrojenju sprovedenog od ovlaštene osobe
Izvještaj procene efikasnosti korištenja sirovina i redukciji generisanja otpada
Dokumentacija o upravljanju otpadom
Izvještaj o učinjenom progresu i prijedlozima za redukciju potrošnje vode i ispuštanja otpadnih voda
Izjava o mjerama za sprečavanje šteta po životnu sredinu i akcijama remedijacije (ekološka odgovornost)
Pregled procjene rizika za ekološku odgovornost (svake treće godine ili češće ako uslovi na lokaciji tako zahtevaju
Drugi izvještaji koje odredi nadležni organ

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

5. Planovi sprječavanja nesreća i reagiranje u hitnim slučajevima

5.1 U roku od 6 mjeseci od dana izdavanja ove dozvole Nosilac dozvole će izraditi Plan sprečavanja nesreća većih razmjera prema članu 77. Zakona o zaštiti okoliša („Sl. novine F BiH“ br. 33/03 i 38/09), Pravilnika o sadržaju izvještaja o stanju sigurno sti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unutarnjih i spoljnih plano va intervencije („Sl. novine F BiH“ br 68/05), člana 9. Pravilnika o pogonima i postro jenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Sl. novine F BiH“ br. 19/04) i dostaviti ga Ministarstvu na odobrenje.

5.2. Nalaže se operatoru da i svu potrebnu dokumentaciju iz Pravilnika o sadržaju izvješća o stanju sigurnosti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unu tarnjih i spoljnih planova intervencije („Sl. novine F BiH“ br 68/05) dostavi i Federalnoj i Kantonalnoj upravi civilne zaštite i o tome dostavi izvješće/dokaz da su dostavili tražene akte ovom ministarstvu) koji će postati sastavni dio spisa.

5. 3. U roku od 9 mjeseci od izdavanja ove dozvole, Operator će uspostaviti procedu re za reagovanje u hitnim slučajevima, koje će obuhvatiti svaku opasnu situaciju koja se može pojaviti na lokaciji. Ove procedure treba da uključe mjere za svođenje na minimum uticaja opasne situacije na okoliš.

6. Stavljanje izvan pogona, remedijacija i kontrola

6.1. U roku od devet (9) mjesec od dana izdavanja ove dozvole operater će izraditi plan za remedijaciju po prekidu rada ili planiranom zatvaranju postrojenja ili djelova postrojenja, koji će biti revidiran svake godine i dostavljen nadležnom ministarstvu na odobrenje.

6.2. Po prekidu rada dužem od 24 mjeseca ili planiranom prestanku rada cijelog ili dijela instalacije, operator će izvršiti remedijaciju prema planu i u saglasnosti sa ministarstvom.

7. Obavještavanje

7.1. U najkraćem mogućem roku operator će putem telefona i faksom obavijestiti nadležni organ i inspektorat o:

7.1.1 Značajnim ispuštanjima u atmosferu iz bilo kog potencijalnog izvora,

7.1.2 Prema članu 15 Zakona o zaštiti vazduha, svakoj emisiji koja nije u skladu sa zahtjevima dozvole,

7.1.3 Nenormalnom radu ili kvarovima opreme za smanjivanje emisija ili monitoring opreme.

OKOLINSKA DOZVOLA GIKIL-a

7.1.4 Bilo kakvom incidentu koji je doveo ili je mogao dovesti do zagađenja podzemnih voda i tla.

7.1.5. Operator će u izvještaju navesti datum i vrijeme incidenta, detalje događaja i mjere za minimizaciju bilo kakvih emisija.

7.1.6. Operator će o svakom incidentu navedenom u tačci 7.1. ove Okolišne dozvole sačiniti zapisnik. U zapisnik se moraju uključiti detalji o prirodi, veličini, uticaju i okolnostima koji su doveli do incidenta. Zapisnik mora sadržati preduzete korektivne mjere za: upravljanje nezgodom, minimiziranje generiranog otpada i uticaj na okoliš i sprečavanje ponavljanja incidenta.

7.1.7. Sažetak incidenata treba uključiti u Godišnjem izvještaju o životnoj sredini.
-Lokalne vlasti moraju biti upoznate sa incidentom u najkraćem mogućem roku/odmah nakon incidenta.

8 Period važenja dozvole

Okolinska dozvola se daje na period od 5 (pet) godina, od dana uručenja rješenja.

Do 30.07.2012.godine operator je dužan dostaviti Federalnom ministarstvu okoliša i turizma novi vodni akt.

H V A L A